

Гуманізація навчального процесу загальноосвітньої школи.

Проблема гуманізації навчального процесу загальноосвітньої школи була, є і буде головною проблемою навчально-виховної роботи школи. Суть її в формуванні людини як особистості, його права на вільний розвиток та виявлення своїх здібностей. Людина - істота біосоціальна. Онтогенез людини іде за біологічними законами, цей процес запрограмований спадковістю. Біологічне дозрівання виявляється в вікових змінах органів, функцій. Знаходить своє відображення дитинством, зрілим віком, старістю. Особистість включає в себе соціальні властивості людини. Властивість бути особистістю пов'язана не з фізичною досконалістю, а з суспільними якостями. Основні ознаки особистості: розум, відповідальність, свобода, індивідуальність, особиста гідність. Гуманізація навчального процесу періоду навчання в середній школі - глобальне питання. Воно надзвичайно багатогранне. Суть його в створенні матеріально-технічної бази школи, організаційно-економічних умов, які відповідають суспільній природі людини, її навчання та освіти. В умовах ринкової економіки загальноосвітнім школам забезпечити якісно навчально-виховний процес надзвичайно важко матеріально й морально. Матеріальні труднощі полягають у тому, що підірвана економіка держави - головного джерела забезпечення матеріально-технічної бази загальноосвітньої школи. Моральні труднощі сучасної школи полягають у перебудові стереотипу мислення педагогічного колективу школи на виховання особистості людини, здатної вільно орієнтуватись в умовах ринкової економіки. Як ніколи, в умовах, які склалися в даний час, необхідно навчити підростаюче покоління мислити. Сучасна загальноосвітня школа потребує висококваліфікованих кадрів учителів, які б змогли оцінити ситуацію, проаналізувати її, зробити правильні висновки, направити навчально-виховний процес відповідно моменту розвитку суспільства, формувати особистість яка зможе вижити в умовах жорсткої конкуренції. Сучасний учитель в даний момент стоїть перед фактом диференційованого підходу до груп учнів класу, для того, щоб виявити індивідуальні особливості кожної дитини й спрямувати навчально-виховний процес у потрібному напрямку. Для рішення цієї проблеми підходять усі методи, прийоми сучасної дидактики, психології, спеціальних методик. Головним у процесі становлення особистості є трудове виховання, трудове навчання та профорієнтація. Трудове виховання завжди веде до формування головних якостей особистості - працьовитості, охайності, відповідальності за справу, творчості, ініціативності. Трудове навчання спрямоване на формування в школярів трудових умінь і навичок, на оволодін-

ня практичними прийомами трудової діяльності. Професійна орієнтація учнів дає можливість правильно вибрати професію відповідно до своїх здібностей.

Особливе місце в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи періоду становлення особистості школярів має екологічне виховання. У даний період екологічна культура є одним з проявів соціальної активності і соціальної зрілості людини. Науково-технічний прогрес не завжди позитивно діє на живу природу. Сумний приклад України - Чорнобиль, екологічна ситуація Кравбасу та інших промислових зон України. Однією з причин такої ситуації є екологічна безграмотність населення. Загальноосвітня школа зобов'язана формувати в молоді відповідальне ставлення до природи. Це важливе соціальне завдання можна успішно виконати за систематичної та планомірної роботи освоєння біологічних дисциплін, а також на міжпредметній основі. Формування в молоді відповідального ставлення до природи - складний і тривалий процес, і в умовах школи він повинен бути спрямований не тільки на одержання знань, а й на розвиток мислення, емоцій, волі/Абросимова, 1990/.

Учитель біології виступає в авангарді виховання в школярів громадської відповідальності за збереження та раціональне використання природи, її захисту від забруднення й руйнування. У Червоної книги України занесено понад чотириста видів тварин, що знаходяться на грані знищення, уразливі, або малочисельні. Головні завдання екологічного виховання школярів - показати розмаїття природи, місця в ній людини, необхідність збереження цього розмаїття, збереження генофонду, біосфери. "Природа - це не якість символічне багатство. Природа - це багатство матеріальне, і без нього якщо воно з якоїсь причини зубожіє і збідніє, ми станемо бідніші."/Сухомлинський, 1988/.

Е.А.Варшавська, А.П.Хитяєва

Інтеграція навчання як засіб здійснення гуманізації початкової

ШКОЛИ.

Поняття гуманізації навчання ми розуміємо, насамперед, як залучення чуттєвої сфери учнів до опанування шкільної програми. Традиційна технологія не дозволяє вирішити проблеми гуманізації навчання, бо переважає набуття знань, умінь і навичок суто раціональним шляхом. Використання міжпредметних зв'язків відбувається досить формально: так, мистецтво залучається лише у вигляді прикладу для більш конкретного уявлення об'єктів або процесів, що вивчаються. Але таке ставлення до мистецтва не дає можли-

